

PUSTY (252) *ai*

sg m N pusty (18). ♦ *G* pustého (4); -ého (3), -(e)go (1). ♦ *A* pusty (9), pust(e)go (1). ♦ *I* pustym (1), [pust(e)m]. ♦ *L* pustym (2). ♦ *f N (attrib)* pustą (14), pusta (1) *Mącz*, pust(a) (2). ♦ *G* pust(e)j (5). ♦ *A* pustą (3). ♦ *I* pustą (4). ♦ *A a. I* pustą (2). ♦ *L* pust(e)j (7). ♦ *n N* pusté (20); -é (1), -(e) (19) [pusto *cf* PUSTO *av*]. ♦ *G* pust(e)go (13). ♦ *A* pusté (23); -é (1), -(e) (22) [pusto *cf* PUSTO *av*]. ♦ *L* pustym (7). ♦ *pl N subst* pusté (44); -é (3), -(e) (41). ♦ *G* pustych (6). ♦ *D* pustym (2). ♦ *A m pers* pust(e) (1). *subst* pusté (33); -é (1) *KochPieś*, -e (1) *SarnStat*, -(e) (31). ♦ *I m* pustémi (3); -émi (1), -(e)mi (2). *f* pustymi (1). *n* pustémi (1). ♦ *L* pustych (25).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (trzy z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. W którym (we wnętrzu *a. na powierzchni*) nic nie ma *a. nie ma tego, co powinno być; vacuus Miech, Vulg, Mącz, Modrz* (224) : A coż więcey rozumiełz o tákiey wielkości/ Niebá/ Płánet/ powietrza/ á ty łzyrokości/ Aby pułte być miály/ á w nich nic nie było *RejWiz* 115, 93v; *Mącz* 483d; Przyśzedłszy tám do gory/ wśzedł w iednę iáłkinie/ Ktora iámá wilgotna/ iełt w pułtey łkálnie. *HistHel* C3v; Tám [na niebie] wieczne ognie łwoie mieyłce máią Y tám pałaią. Pułte powietrze y wiátr nie ośiádlý Ponížey záwiłł. *KlonFlis* B4.

[pusty bez czego: które ty wszytki bydła i domostwa po śmierci p. Janusza z Koscielna [...]] wygnano. Teraz ten folwark pustem jest bez domostwa [tj. inwentarza]. *LustrWpol* I 131.]

pusty od czego (żywotne) (1): Viduus pecudibus ager, Pułte polá od bydłá. *Mącz* 495c.

Zwrot: »pusty leżeć« (1): Nullum locum vacare volo, Niechcę áby które mieysce pułte leżało. *Mącz* 472a.

Wyrażenie: »żyły puste« = *prawdopodobnie: wewnątrz krtani* (1): Czemu tez drudzi ludzie czałem omienieią (–) Dla rymy łpadaiącey od mozgu, ktora zatika trełtki głófu, to iełt, żyły pułte kthorymi głos wychodzi. *GlabGad* C8.

Zestawienie w funkcji n-loc: »Morze Puste« = *pustynia Araba* (1): Seon krol Amorreylki [...] panował [...] od pułtyniey aż do morzá Generoth ku w łchodu słońcá/ aż do Morzá pułtego [ad mare deserti]/ kthore morze iełth nasłóńłfe *Leop Ios* 12/3.

Szereg: »nieużyteczny i pusty« (1): NA poczáthku BOG łtworzył Niebo y ziemię. Ale ziemiá byłá nieużytheczna y pułta [inanis et vacua] *Leop Gen* 1/2.

a. *O pomieszczeniach i pojemnikach* (14) : *RejKup* g7v; Powieccie o mey łtodole/ Tákież o pułtey oborze *BielKom* A4, B8; *RejFig* Dd8; Lecż by dobrze y kámién ciężál w pułtey łkrzyni *HistLan* D4v; *RejZwierc* 189.

W porównaniach (2): Ktory [fałsz] záwždy głóšno brzmi iáko dzwonek w worze/ Skacząc iáko głodny kot po pułtey komorze. *RejWiz* 2v; Nic nie iełt rozum kto łie im nie zdobi/ Iákoby kotá chował w pułtey krobi. *RejZwierc* 214.

Wyrażenia: »pusta(-y) kaleta, mieszek, moszenka, wor« [o braku pieniędzy] [szyk 2:2] (1:1:1:1): *RejWiz* 91; Ale gdym łie [...] s káletą iákmiarz pułtą poráchowyywał. Przyłżły mi ku rękú Kxiążeczki o Liffłándckiey ziemi *KwiatOpis* A2v; PRzyiechał do mnie ieden/ co łye báwi dworem/ Iákom baczył po tętnie/ iże z pułtym worem. *PudłFr* 63; *CiekPotr* 34.

Przen (2) : By fie y drudzy potym od ciebie vczyli/ A tey puſtey ſtadoły dármo nie tuczyli. *RejWiz* 6.

Wyrażenie: »pusta głowa« (1): Boć y owi z puſtą głową Co ie rzkomo poſly zową Więcey też ſobie folguią *RejRozpr* Dv.

b. *Opróżniony* (o stawie bez wody) (1) : Y ieſli ná źimę będziefz chciał mieć ſtaw puſty/ tedy óny Ryby w doléch pozdychaią. *Strum* E4.

A. *Ze względu na ludzi i ich działania; desertus Miech, HistAl, PolAnt, Vulg, Mącz, Calep, JanStat, Cn; solus Mącz, Cn* (199) :

a. *O budowlach i siedzibach (wyjątkowo o akcji dziejącej się w budynku); przeważnie: pozbawiony mieszkańców, użytkowników, słuchaczy; desolatus Miech, PolAnt, Calep, Cn; derelictus Calep, Cn; desertatus Miech; infrequens Mącz; relictus Calep* (74) : *FalZioł* I 39a; Potym vdali fie ku Wratiſławowi ktori też nalezli puſti/ bociem też wſzytczy z Wratiſławia mieſzczanie dla ſtrachu byli pouciekali zabrawſzy z ſobą czo koſztownieyſzego *MiechGlab* 8, 9, 30 [2 r.], 33, 51, 71; Owa niewiem by ktori nálaſł boży [koſciół]/ iedno ieden przed Krákowem/ Sálwátorow/ y to puſty *KrowObr* 219v, 219v; Zápalili wybráne ſwiętoſci miałto/ á puſte vczynili drogi iego *Leop Eccli* 49/8; *UstPraw* H4v [2 r.]; *RejZwierz* bb2v, 110; Ofadzał bráncy ziemię Polſką Boleſław/ ktorzy ſiali y oráli po wſiach puſtych. *BielKron* 349v, 361v, 365; A Rycérſkie Rzemieſło którym Polſká ſtała/ [...] Stániáło między ludźmi/ Zbroie zárdzewiały: Drzewá prochem przypádły/ Tarcze popleſniały. Wſzytkie Gránice puſté/ á Tátárzyn bierze *KochZg* A3v; *KwiatKsiąż* D; Orba ab optimatibus concio, Puſte kazánie álbo máło zacnych ludźi ná kazániu. *Mącz* [267]d; *Ruderatus* ager, Pełny rumu ſtárego budowánia gdzie fie wiele puſtych fiedliſk vkázuyę [!]. *Mącz* 360a, 60a, 136c; *HistRzym* 38; *RejPos* 306; *Rodenpeus*. Zamek od Moſkwy wypalony/ Theras puſty. *KwiatOpis* B4v, B3v, B4; Stoią zamki/ ſtoią mury puſte/ wilcy á ſwinie dzikie fie w nich lągną *RejZwierc* 185v, 185v *marg*, 186, 247v [2 r.], Bbbv, Bbb3; *BudNT przedm* b6 [2 r.], *Matth* 23/38; *SkarŻyw* 374; [*Pompejusz*] w máley á łatáney łodce vćiekł ná Morze/ [...] zá Pompeiuſſem záſ Senat wſzytek gdzie kto mógł iáko zá głową vćiekał. A Celfárz Iulius opánowawſzy Rzym puſty/ ſam fie [...] Borgmiſtrzem Rzymſkim vczynił *StryjKron* 66; A ſtąd odnoſicie tęn pożytek/ iż wálze miałtá/ miałteczká niſzczeią; [...] nie máłz gdzie przed Tatáry máiętnoſci/ żony/ dźiatek/ záchowác. Więc puſtych domow pełno wſzędy/ rzemieſnikow nie maćie *GórnRozm* L3v; *ZawJeft* 26; *Desolatus* – Puſti, odbiezoni. *Calep* 312a, 311a; Oto wam zoſtánie dom wálz puſty. *WujNT Matth* 23/38; Niechay będzie ich mieſzkánie puſte/ á niech nie będzie kto by w nim mieſzkał. *WujNT Act* 1/20, *Luc* 13/35; (*marg*) Złotorya/ puſty zamek. (–) Ná práwym brzegu Złotorya leży/ Zburzony zamek *KlonFlis* Gv, G3v.

pusty bez kogo, bez (a. przez) *czego* (2): *Leop Ier* 33/12; A gdy tám przyiechał [*król do Gdańska*]/ nálaſł koſcioły puſte przez ſwych vrzędow/ obchodow/ y záchowánia *BielKron* 419v.

W porównaniu (1): Kolaczes by wiec wpuſty dom Będziecię tego potym from. *RejKup* e4.

W połączeniach szeregowych (2): inhospita tecta Niegoſćinne domoſtwo/ puſte nie budowne niebezpieczne. *Mącz* 159a; iż mieyſcá ich/ domy y potomſtwá ich/ záwždy puſte/ zniſzczóne/ á nikczemne zoſtác muſzą. *RejPos* [290]v.

Zwrot: »stać pusty« (1): było też w Kijowie kościołow albo bożnicz koštownych więczey niż trzy fta/ z ktorych iefzczę drugie ftoią pułte [*stant desolatae*] po polach y po leſiech w ktorych zwierzęta ftawiają *MiechGlab* 5.

Wyrażenie: »puste (jest, bywa) miejsce« = *locus desertus Vulg; solus locus Mqcz* [szyk 5:4] (9): *BierEz* Q; *MiechGlab* 51; *Leop Ier* 33/10, 12; Abowiem yako ci ktorzi roſpaczają niemaia być pułtym mieifcom zwierzani: także też y ci ktorich nierządnyimi roſkoſzami vmysł zwyciężon yeſt. *KwiatKsiqż* D; *Mqcz* 401c; *WujJud* 193; Gdzie miedzy ludzmi mieſzkąc niehcąc/ á pułtego y ſpokoynego mieyfca ſzukaiąc/ puſcili fię do wſi Gelle názwaney. *SkarŻyw* 487; Ptak Pelikan rad pułthym mieſcom *LatHar* 167 marg.

Szeregi: »tak pusty jako i osiadły« (1): Ludzie vczeni w gwiazdárſkich náukách/ ziemię doſthátecznie wypifáli y rozmierzyli/ [...] ták pułte kráiny iáko y ofiadłe *BielKron* 263.

»pusty, próżny« (2): *Vacat domus, locus, triclinium, Yeſt pułti/ próżny/ nie máłz nić w nim. Mqcz* 472a; A v was pokoy/ y doſtátki ktore z niego roſtą/ w prozne fię vtráty obraca [...]: á zamki pułte/ wieże prozne/ drugie fię obaláią y gniją *SkarKazSej* 666b.

Przen (2) : ieflibyſ tylko niebo miał miánować kroleſtwem niebieſkim/ pułtećby tho było kroleſtwo/ iefliby w ſobie żadney ofiadłoſci nie miało. *RejPos* 238v.

Szereg: »pusty i nagi« (1): ci nienawidzić będą wſzetecznice/ y pułtą (iá) vczynią/ y nágą [*desolatam ... et nudam*] (marg) Tu iáwne proroctwo/ ze Papięskie pańſtwo krolowie poſiędą/ á łamego wniwecz obrocą. (–) *BudNT Apoc* 17/16.

a. *Opuszczony przez kogoſ, kto odszedł* (5) : podnyoſ fią wpychą nayuyiſzy anyoł oto zgrzeſzył pychą y ſtráczon znyeba y ſtályfią mnogye kory pułte *PatKaz II* 33.

pusty bez kogo (1): powiátał Nowy Prorok we Fryzyey/ imieniem Georgius Dawid/ ktory ſie czynił wnukiem Bożym. [...] powiedáł iż bez niego teraz niebo pułte/ á przyſzedł dla tego áby ſyny kroleſtwá niebieſkie^{go} nas poczynił *BielKron* 192v.

Wyrażenie: »puste miejsce« [szyk 1:1] (2): [*Bóg*] dopuſcił ſie tu rozmnożyć człowiekowi onemu/ ktori był w mnieifzym przekłęciu iego/ áby był záfię potym vbłogoſłáwiwſzy naród iego/ wedle obietnice ſwoiey/ ofádził im ono mieyfce pułte czártá ſtráconego. *RejPos* 53, 18v.

Przen (1) : A gdy nieczyſty duch wynidzie od człowieká/ chodźi po mieſcách bezwodnych ſzukaiąc odpoczynienia/ á nie náyduie. Tedy mowi: Wrocę fię do domu mego ſkądem wyſzedł. A przyſzedſzy náyduie gi pułty [*vacantem*]/ vmieciony/ y ochędożony. *WujNT Matth* 12/44.

b. *O połaciach kraju: niezaludniony i pozbawiony ſładów ludzkiej działalnoſci, dziki; też pozbawiony roſlinnoſci, pustyenny; vastus Miech, Mqcz, Cn; incultus Miech, Calep, Cn; solitarius PolAnt, JanStat; inhabitabilis Calep* (110) : przyeli do Morawy y do Bohemſkiey ziemie, y przewiedziawſzy ony krainy iż były pułte [[*regio*] *vasta quidem et nondum culta*] á powietrza zdrowego y ziemie płodney, poſtawili oboz na gorze, kthorą zową Rzip *MiechGlab* 43, 43, 51; *LibMal* 1544/84v; począł ciągnąć w Indiá/ á tám iádąc przez ziemię pułtą bárzo ſzyroką w ktorey wody nie było/ y po gorach skáliſtych/ thákże w drodze okrutney ſprácowáł ſie y rycerſtwo iego *HistAl* G6; *Leop* 3.Reg 9/18, *Is* 17/9, *Ez* 38/8; Nie będą w niey [*ziemi chaldejskiej*] dáley mieſzkąc dla gniewu Páńſkiego/ ále będzie do ſzczátka pułta [*erit solitudo tota*] *BibRadz Ier* 50/13; *OrzRozm* K4; Tey częſci ſwiátá [*tj. Afryki*] ieſt wietřzá

połowicá pułtey/ częścią dla wielkiego gorącá/ częścią też dla zwierząt iádowitych ktore fie tám rodzą w pułtyniách *BielKron* 269v, 38v, 159, 338v, 343v, 377v, 448v; *KochSat* Bv; *Ventosa regio*, *Wietrzna pułtá kráýiná*. *Mqcz* 483d, [388]a, 476b; *KochOdpr* D2v; *SkarŻyw* 29; A iżby ták pułta ich kráýiná nie zołtálá/ Mázurámi y Polaki [...] Podláfze ofładził. *StryjKron* 340; *KochFr* 66; Bo tám wśzędzie w tych gorách iełt kray trudny/ pułty *BielSjem* 17; *KochPieś* 55; *Calep* 536b.

pusty od kogo (1): Ku pułnocy zálie łá drugie wyłpy wielkie/ niektore pułte od ludzi *BielKron* 268v.

W połączeniu szeregowym (1): Mátká wálzá (*marg*) To iełth ziemiá Káldeyřka kthora byłá pániá wśzytkich inych krolełtw. (–) [...] łtanie łię połlednieyřzą miedzy narody/ bęđdzie pułthá/ płona y łucha. *BibRadz Ier* 50/12.

W tłumaczeniu hebrajskiej nazwy góry Horeb (1): Biegayże [...] połilony tym Anyelřkim pokármem/ ochotnie á potężnie po drogách mándatow Páná Bogá twego: áż łobie wytchnieřz łpokoiuńchno y miluchno/ iuż nie ná gorze Oreb/ to iełt pułtey/ ále ná gorze Thabor/ to iełt gorze czyłřći y wieleбноi Bofkiey *LatHar* 192.

Zwrot: »puste krainy (*a. pola*) osadzać (*a. osadzić*); bęđą puste miejsca osadzone; obsadzenie pustego miejsca« [*szyk zmienny*] (2;1;1): ofáđziłem ia tobie Krolu Podolřkie pułte kráýny/ nápełniłem ludźmi/ oraczmi/ Miáłteczki/ Wśiámi Ruřkie pułtynie *OrzRozm* R4; *RejZwierc* 247; Y bęđą pułte mieyřcá z nowu ofáđzone *KochPs* 102; Colonia – Pewni poczet ludu, wiłany dlá ofładzenia pułtego mieyřca. *Calep* 217a.

Wyrażenia: »pusta dziedzina« [*w formule zakłęcia*] (2): Burzą thak roznołzy. [...] Thako łziá tha burza rozwyn na bori na łálfi na pvłthe dzyądziny [...] gdzieby nykomv nyezałkodzila *LibMal* 1544/89, 1544/84v.

»pusty las« [*szyk 7:1*] (8): *LibMal* 1544/84v; *KochMon* 20; *KochPs* 166; *SkarŻyw* 473; zewřřząd łtráchu ludźiom dođáię Chmury czarné/ grádu pełné/ y trzálřkáwice: Oracz polá bogu złéca/ y łwé winnice/ A páłtérz [...] Wraca byđło ku domowi z pułtégo łáfu. *KochFr* 85; *KochPieś* 19; *KochFrag* 28; zátrzęłie Pan łáfy pułtemi w Kádes. *LatHar* 347.

»puste (jest) miejsce« = *desertus(-um) locus(-um)* *HistAl*, *PolAnt*, *Vulg*; *solitarius locus* *PolAnt*, *JanStat*; *deserta solitudo* *Mqcz* [*szyk 30:18*] (48): *RejPs* 94v; *HistAl* A3v, A4v, M6; A gdy przyłzedł wieczór przyłtąpili knięmu vczniowie iego rzeknác/ miełce to iełłci pułte i godzina iuřz przemieńeła odpráw rzéłze *MurzNT Matth* 14/15, *Matth* 14/13; *LubPs* Y4v; A gdy náłtał dzień łzedł ná mieyřce pułte/ á zgromáđzenie ludźi łzukáło go *BibRadz Luc* 4/42, *Eccli* 9/7; Lech vłpokoiwřzy łwe páńřtwá/ oglęđował mieyřcá w Polřce pułte ku miełřkáníu godnieyřze *BielKron* 339, 38v, 318, 359; *Mqcz* [388]a; A tu łie vcz wierny wyznáwáczu łłowá Páńřkiego/ co łie działo s tymi ludźmi łwięthymi/ ktorzy dawáli łwiádectwo o prawđzie Páná łwego/ iáko ie przełładowano/ męczono/ ná pułte mieyřcá wyganiano *RejAp* 10v; *RejPos* 79v, 184v, 213; *BudBib Eccli* 9/7; *BudNT Matth* 14/13, 15; gdy wyđał zá mąż łiołtrę/ [...] vđał łię ná pułte mieyřcá/ áby krom boiázni mogł w wierze łwiętey żywotá łwego dokonać *SkarŻyw* 50, 235, 384, 402, 452, 470, 472, 487; *StryjKron* 46; Y rzekł im: Podźćie ofobno ná miełce pułte/ á odpoczyńćie máluczko. *WujNT Mar* 6/31, s. 15, *Matth* 14/13, 15, *Mar* 1/35, 45 (13); *SarnStat* 293; *SkarKaz* 455b, 609a. Cf »bęđą puste miejsca osadzone«.

»płonina pusta« (1): ten dwoy narod [*Alani i Roksolani*] wśzytek zniłzczał á zaginał, tylko tego iefzce fą ich pola á płoniny pułte [*campique latissime patentes spectantur deserti*] *MiechGlab* 76.

»puste pola« = *campi deserti Miech*; *arva vacua Modrz*; *immensi campi Cn* [szyk 10:4] (14): *MiechGlab* 41, 76; (*nagł*) Pułte polá Podolńkie. (-) ZAłz to nie wielka żałość/ gdy náłzy pátrzáią/ Ano rołkofzne polá/ pożarem goráią. Albo fie dzikie łzkápy/ z Wilki po nich gonią *RejZwierz* 110v, bb2; *BielKron* 130, 430v, 431; *RejZwierz* 247, Bbbv; ten [*Mikołaj Sieniawski*] by łáłkom wálzym powiedział/ ile rázow/ v Dniepru/ v Buku/ y Niełtru/ y indźiey w pułtych polách ty Pogány gromił *BiałKaz* L3, L3; *PaprPan* V2; Lecż ná początku ták bywáło: Przychodziło mnołstwo ludźi ná pułte polá/ á te polá ktore pirwey były wśzytkim łpolne/ czynili łwoiemi *ModrzBaz* 47v. Cf »puste pola osadzać«.

Zestawienie w funkcji n-loc: »Arabija pusta« = *Arabia deserta* (3): Arábia troiáka/ opoczyłta/ pułta/ y fortunna *BielKron* 263v, 263v [2 r.]; [*RadzPodróż* 98].

Szeregi: »pusty i bezdrożny« (1): BEdzie fie wełelić pułta y bezdrożna [*deserta et invia*]/ y rozráduie fie pułthyni *Leop Is* 35/1.

[»nieurodzajny albo pusty«: za rzeką już się poczyną w prawo ku temu Jeziorowi Siarczystemu Arabia, którą zową Nieurodzajna albo Pusta *RadzPodróż* 98.]

»pusty i opuszczony« (1): Pułnocne też (woyłko) oddałę od was/ á zápędzę ie do ziemie pułtey y opułzczóney [*desertam et desolatam*] *BudBib Ioel* 2/20.

Przen (1) :

Fraza: »pusta osiadła rola« = *ziemia się zaludniła* (1): A by nie był ten łpolek [*tj. małżeństwo*] wśzytekby łwiát zginał/ [...] A gdyełzby fie podzyáła oná Bołka wola/ Gdyż chce áby tá pułta ofiádła mu rola. *RejWiz* 38.

c. *O kawálkach gruntu: nieuprawiany; też niezabudowany* (15) : yakom ya nyepzyschethł szbronyamy ostrzemy naczaszthky pusztthe szlachathnych maczyeya y mrocżka *ZapWar* 1504 nr 1923; *BielKron* 93v; *ModrzBaz* 126v; Vłtáwiamy/ áby role/ ogrody/ Szoltyłtwá pułté od płácenia Poborów vchwalonych/ były wolné *SarnStat* 343; [*ZapKrak* 219/388; ábowiem gdy widzi łiodłaczek/ iże Pan Bog dawa wzrołt zbożu/ ktore s pracą rozliewał/ łfcie z wełelem ná to pogłáda/ y Pánu Bogu od ktorego to idzie dzięki czyni/ ále ná pułte pśiny [= *nieurodzajne role*] nie rad záprzága do roboćiny *GilPos* 200v].

Wyrażenia: »miejsce puste« (1): A gdy ty záś požegnałz roku pocżętego/ Mułłá polá zákwiłnąć z zwyczáyu łwoyego/ Y myeyłczá pułte mułłá podác łwe hoynołci/ Táł iż będzeye włłfytkyego ná włłfem w obfitołci. *LubPs* P3.

»pusty plac« (2): *LibMal* 1548/140v; Stalo łzyę yłz vcziwy Marczyn Kukowłki kupel pułti placz łefzáczy Gruntem *ZapKościer* 1585/62.

»puste pole« = *sola arva Mącz* (2): Squallent arva, Leżá pułtę [!] polá/ nie łpráwuyá ich. *Mącz* 411b, 401c.

»pusty przyłóg« (1): Przetom lekce rozumiał o wzgárdzonym koniu: Co go páłá Dżiewánná y piálkiem ná błoniu: Co kołó Bożey męki/ ná pułtym przyłogu/ Błifko domu łbem kiwa *KlonWor* 19.

»pusta rola« [szyk 1:1] (2): Desertus ager, Pufta rola/ którey nie orzą. *Mącz* [388]a; *ZapKościer* 1580/10v; [*ZapKrakBiec* 9/235].

Przen (1) : Puścił rzeki na puftinie/ y puścił wyście wod na wyśchle mieścza. (*koment*) Poślał piśmo święte do pogaństwa puftęgo. *WróbŻołt* 106/35.

α. *W funkcji rzeczownika:* »puste« (2) : Z puftęgo dań być niema. [...] Vftawiliſmy iż z ogrodow/ z rol/ y z ſzołyſtwa/ z puftyh/ dań niema być brána okrom czopowego. *UstPraw* Gv.

2. *Niemający pana, właściciela; bezpański; adespota bona Cn* (9) : Ayeſthliby ymyenye ſaſzyedne puſthe bylo, thedi aſz do oſzyądlego ymyenya ſaſzyednego ſzlad vidacz ma *MetrKor* 40/812, 34/134v; otho Duch s. przytoczył ná plác Iudaſzá/ powiedáiąc to o nim y o káżdym złoſniku á niewierniku Páńſkim/ iż dom y dzyedziectwo iego zázwdy będzie puſte/ á doſtoieńſtwo iego inſzy poſiędzye. *RejPos* [290], [290], 292v; Ieſzcze i tim którzybykolwiek chcieli więcey na to imienie puste przistawać, pod tąż Condią winni ſą ſię ſprawować iak i pierwszy. *ZapKościer* 1580/11, 1580/11 [2 r.]; [(*nagł*) Puſté dobrá które dżiedzicá nie máią. (–) IEſliby kto zoſtáwił dżiedzictwo puſté/ to ieſt/ do kthóregoby żadnégo dżiedzicá nie było [...]/ tedy óno dżiedzictwo ná Króla należy *GroicTyt* 25v (*Linde*)].

Zwrot: »puste role osadzić« (1): kmiecie/ którzy [...] do miaſt y miaſteczek vćiekáią [...]/ áby byli przywroceni/ pod winámi Królewſkiemi: álbo niechay będą przypędzeni puſte role inémi do tégo godnémi ná mieyſcá fwé oſádzic [*desertos agros ... collocare JanStat* 1085]. *SarnStat* 663.

[*Przen:*

Zwrot: »jako puste stać«: ZA tego [*Ludwika węgierskiego*] ſie dobrego nic w Polſzcze nie dżiało/ Mieſzkał w Węgrzech/ á to tu iáko puſte ſtáło *PaprGniazdo* 1125 (*Linde*).]

3. *Bezwartościowy, bez znaczenia, nieważny* (1) : Cznota przez mądroſci pufta ieſt. *BielŻyw* 53.

[*Jako wyraz konwencjonalnej skromności:* Racz W⟨asza⟩ M⟨iłość⟩ już myſlić na to, jako a kędy chce W⟨asza⟩ M⟨iłość⟩ krola witać. Ja swe puste zdanie przedſię W⟨aszej⟩ M⟨iłości⟩ napiszę. *ListyPol* III 1551/168.]

4. *Pozbawiony bliskich* (3) :

Wyrażenie: »dusze puste« = *dusze zapomniane, za które nikt się nie modli* (1): pamyatay [!] rodzyce przijacyelye ij duſſe puſte a mów ta modlytwa. *BierRaj* 20v.

a. *Bezdziety* (2) : *ZapWar* 1503 nr 1941; ..interemit laboriosum Iohannem Ien desertum hominem alias pvsthego *ZapMaz* V 1504/943.

5. *Bez stałego miejsca zamieszkania, bezdomny* (1) : Y przywiódł [*Abimelech*] ná to ludzi/ iż ſie ſprzyięgli w koſciele Báál z nim w iedności być/ y wzyęli ſiedmđzeſiát [!] funtow ſrebrá s tegoż koſcioła y dáli mu/ zá ktore znáymował łotry/ bieguny/ y puſte á vbogie ludzi *BielKron* 50v.

6. *Zły, grzeszny* (2) : Spowiedam fię miły kxieże Wyelem grzeſzył zázwdy wſzedzie. [...] Rzadkom chodzył do kołczyola Alem iednak mowyl doma. Znac nienaboznie paczierce Bo też malo wiem owierze. Myſlyla vczynkiem y vſty Malom niezázwdy byl pufty. *RejKup* i3v.

W tłumaczeniu łac. „abominatio desolationis”, prawdopodobnie na określenie posągu pogańskiego bóstwa, postawionego w Jeruzalem przez Rzymian (1): A więc to [*papież*] ieſt przyaciół Boży? ktory

Bogá z iego Stolicá śpycha/ á łam łie ná iego mieyłce wípina? A toć iełt ono ohydzenie pułte/ kthore łtoi ná mieyłcu łwątym/ o którym Dániel prorok nápiłł [cf *Dan* 9/27] *KrowObr* 16.

7. *Beztroski, lekkomyślny, niepoważny, swawolny; petulans Cn* (5) : *KochPs* 40; Tu woły tuczne y owce kołmáte. Páłł łię w łákách iáłowice tłúłte/ Y kozy pułte. *KlonFlis* Cv.

Wyrażenie: *peryfr.* »puste dziecko« = *Kupido* (1): Bachá śpiewaymy ćicho piiącego/ Przy niem Cypride/ y woyny pułtego Spokoyne Dziecká/ ktore ząwždy łwoię Ná rołpaloney łkále ołtrzy zbroię. *SzarzRyt* D2v.

Przen (2) : iłz Stolicá Cárogrocka w wielkim pokoju Chřeściáńłkim iuż po włzytkim Pogáńłkim przenáłładowániu vrodzona/ y wielkimi dobry łwieckimi od Konłtántyná vbogácona/ z proznováńia pułtą być bárzo poczęłł *SkarJedn* 390, 389.

8. *n-loc* (7) :

»Puste« = *miejsowość w pobliżu Kościerzyny* (5): yłz pyerwy Kupyeli to Imyenye Pánowyę Wąsorłczy Kołtkowyę Iako dolnyę sdunoycze y pustę *ZapKościer* 1584/53, 1584/50v, 52v [2 r.], 53.

Zestawienia: »Puste Jezioro« = *Pustooziero (Pustoziersk), miasto nad Peczorą* (1): Pieczyhorá rzeká w pada w Morze v Pułtego ieżiorá *BielKron* 433v.

»Rżowa pusta« = *Rżewa Pustaja, miasto należące do Nowogrodu Wielkiego* (1): iełt też druga Rżowa/ od wielkich Lukow dwádźięćia mil/ á od Mołkwy łtho y czterdźięći/ od Plełkowá dwádźięćia mil/ tę zową pułtą *BielKron* 431v.

Synonimy: 1. *czczy, prożny*; A. *nieosiadły*; a. *opuszczony, opuściałý*; 3. *prożny*; 6. *grzeszny, prożny, złołciwy, złý*.

Cf NIEPUSTY, [PUSTOCIEMNY], PUSTOSTRASZNY

AN